

ZE-mail NIEUWS jaargang 2, nummer 12

Zaandam, 4 december 2011

Steun de vereniging Zaans Erfgoed ook komende jaren! Lid worden via: www.verenigingzaanserfgoed.nl Voor behoud van gebouwd erfgoed en z'n omgeving, 4 x per jaar cultuurhistorisch tijdschrift Zaans Erfgoed; 2 leuke ledenvergaderingen; korting op activiteiten voor lid met 1 introductie en digitale nieuwsbrief met actuele info.

Schrijf nu in voor Brunchen in De Bieb op 8 januari 2012. De Franse impressionist Claude Monet schilderde tijdens zijn verblijf in Zaandam vier maal het pand Dam 2. De geschiedenis van dit pand gaat terug naar het begin van de Zaanse Vrijmetselaarsloge Anna Paulowna. [Lees verder op meer](#)

* * *

Fijne feestdagen en een gezond en goed 2012

Kinderboekenschrijver C. Joh. Kieviet werd op z'n 44^e hoofd van de Stadschool aan de Oostzijde en woonde van 1901 tot 1917 in Zaandam. In die periode liet hij op de hoek Botenmakerstraat, Vaartkade dit pand bouwen. In 1908 schreef hij er In den Otter, zijn eerste Zaanse historische jeugdboek. Over de avonturen van de jongens Jan en Meyndert, tegen de achtergrond van het eind van de Franse tijd in Zaandam. Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van Zaandam in 1911 schreef Kieviet ook een toneelstuk en organiseerde hij een allegorische optocht.

* * *

Zag Jisp er ooit zo uit of is het fantasie van de schilder?

Zondag 11 december 13.00 uur geeft Cees Kingma een lezing in het Zaanse Museum op de Zaanse Schans over dit schilderij dat in het museum hangt. Het is van de hand van ene Laurens Oomheim en heet Het dorp Jisp. Bij Kingma, destijds betrokken bij historisch onderzoek voor het boek De Zaanstreek en het water, riep de summiere titel vragen op. Is dit nu een realistisch beeld van Jisp op enig moment in de geschiedenis, of is het vooral een allegorische verzameling scheepsmodellen waarmee een schilder zijn talent wilde bewijzen?

Nu gaat Jisp prat op een bijzonder maritiem verleden dus de vragen bleven knagen. Het antwoord kunt u zondag 11 december in het museum horen.

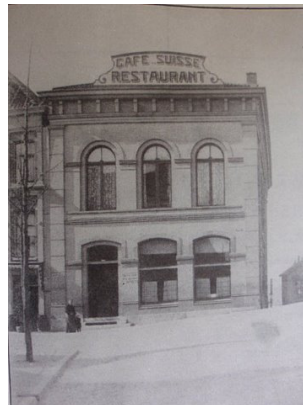
* * *

Dronk Monet een wijntje in Dam 2?

Het heeft even geduurd maar zondag 8 januari 2012 organiseren vereniging Zaanse Erfgoed en De Bieb voor de Zaanstreek weer een boeiende erfgoedbrunch. Dit keer over het pand Dam 2, de bakermat van de Zaanse Vrijmetselarij en over verder speurwerk naar het verblijf in Zaandam van onze eigen Franse impressionist Monet, die dit pand vier keer vereeuwigde. De brunch vindt plaats van 11.00 uur tot 14.00 uur in De Bieb Zaandam. Deze is gevestigd in de monumentale Zaanse Chocoladefabriek, Westzijde 170, Zaandam.

Sprekers: Erik Abbink, Marcel Lindemans en Jacob Reitsma

1. De Haven en de Dam - 1871

Wie in 1871 in Zaandam van boord ging, kon niet om het gebouw van de Vrijmetselaarsloge Anna Paulowna heen. De Franse schilder Claude Monet logeerde er dat jaar maandenlang vlakbij en schilderde het diverse malen. Zou hij er ook in geweest zijn, voor een concert of een glas wijn? Wie weet? Erik Abbink en historicus Marcel Lindemans van de Vrijmetselaarsloge zullen in elk geval de

geschiedenis van de Zaanse Vrijmetselarij en hun huisvesting voor ons uitdiepen. Jacob Reitsma van de stichting Monet in Zaandam vertelt over diens verblijf toentertijd en de Zaanse Monettuin nu aan de Hogedijk die intussen aardig begint te bloeien.

De kennis over het gebouw aan Dam 2 gaat terug tot de achttiende eeuw. Naast de Grootte Sluis werd Herberg De Drie Zwanen geopend na samenvoeging van De Eendracht en Het Alkmaars Veerhuis. In 1820 besloot de eigenaar het pand te verbouwen tot een enorm en statig gebouw voor de Vrijmetselaarsloge Anna Paulowna. Genoemd naar de Groot Hertogin van Rusland, die in 1816 trouwde met kroonprins Willem II. In de loop der tijd waren er onder de leden veel welgestelde fabrikanten uit de Zaanstreek met namen als Van de Stadt, Keg, Honig, Heijn, Flentrop, Jedeloo en Oud. In 1856 werd het pand grondig verbouwd en ingericht als schouwburg, annex concertzaal. Architect J.J. Immink gaf het huidige neoclassicistische gevels. Omdat de exploitatie te gecompliceerd werd voor de Loge, verkocht men het complex aan twee Amsterdamse koffiehandelaren die er het bekende Café Suisse van maakten. (foto rechts midden) De Loge verhuisde in 1883 naar een nieuw gebouw aan de Spoorstraat, nu Stationsstraat. De luister van Dam 2 gaat op en neer. In 1918 kwam de dienst gemeentewerken en het kadaster van Zaandam erin. Later het stadskantoor. Na de samenvoeging stond het tijden leeg en nu zit er weer horeca naast de sluis (foto uiterst rechts).

Het programma:

- 11.00 uur: De Bieb open. Inloop met koffie en thee
- 11.30 uur: Brunch met broodjes van Lust Culinaire Genieten en Het Zaanse Bakkertje.
- 12.00 uur: Welkom
- 12.05 uur: Vrijmetselaarsloge Anna Paulowna in Dam 2
- 12.30 uur: Vrijmetselaars naar Stationsstraat 61
- 12.55 uur: pauze voor koffie
- 13.15 uur: Monet logeert tegenover Dam 2 en verkent Zaandam

Kosten: €10.00

Vrienden van De Bieb en leden van vereniging Zaanse Erfgoed (+ 1 introductie) €7,50 p.p. Betalen aan de zaal. Vanwege het bestellen van de brunch is opgeven noodzakelijk. Vóór vrijdag 6 januari 13.00 uur. Alleen via zemailnieuws@gmail.com of bij de balie van De Bieb Zaandam.

* * *

Leuk! Vorig jaar vertelde archeoloog Jerzy Gawronski tijdens een brunch over opgravingen van de grootste werf van de VOC in de buurt van het Nederlands Scheepvaartmuseum. Waarna conservator Elisabeth Spits van datzelfde museum een boekje open deed over de 20^e eeuwse Zaanse scheepsontwerper Ricus van de Stadt. Het Nederlands Scheepvaartmuseum is inmiddels na grondige restauratie luisterrijk heropend. Daar hangt nu het schilderij Het Spiegelgevecht van ene Abraham Storck. Van ca. 1700. Een nagespeelde zeeslag op het Y ter ere van het bezoek van tsaar Peter de Grote op 1 september 1697. Links het jacht van de tsaar met de Russische vlag.

* * *

Als we de krant mogen geloven gaat er nu echt meer gebeuren op het Hembrugterrein. Intussen treft de werkgroep cultuur van vereniging Zaanse Erfgoed voorbereidingen voor een oral history-project met een aantal voormalige werknemers van het al weer jaren geleden gesloten Eurometaal. Het is de bedoeling dat de verhalen over hun werk bij dit bedrijf voor het nageslacht worden vastgelegd op geluidsdrager en film. De werkgroep bereid zich voor op de eerste proefinterviews die volgende maand zullen plaatsvinden. Uitvalsbasis is het Hembrugmuseum van conservator Peter de Vries. Om een beeld van de toenmalige sfeer te krijgen, bekeek men onder meer het kleibos, een stukje woeste natuur met halfvervallen loodsen ertussen, waar munitie van allerlei kaliber werd vervaardigd en het risico op knallen nog goed invoelbaar is. Hier wordt stilgestaan bij een gemeentelijk monument, de testtoeren voor verpakkingsmateriaal (die model stond voor het kinderboek Het geheim van het kruitpaleis van Hans Kuyper). Voor meer info: zemailnieuws@gmail.com

* * *